

VLAAMSE CONCENTRATIE, Vlaams-nationale politieke partij (1949-1954).

Sinds 1947 vonden er op initiatief van Walter Bouchery te Antwerpen regelmatige bijeenkomsten

plaats van een discussiegroep met nationalisten van allerlei slag. Vanuit dit midden werd besloten om te pogen aan de parlamentsverkiezingen van 26 juni 1949 deel te nemen; men was teleurgesteld door de zogeheten verruiming van de Christelijke Volkspartij (CVP) en men hoopte – mede door de invoering van het vrouwenstemrecht – om via het thema van de repressie een electoraat te kunnen aanspreken. Op 14 mei 1949 ging de Vlaamse Concentratie officieel van start. Op de stichtingsvergadering waren minder dan honderd mensen aanwezig. Het eerste bestuur bestond uit een heterogeen gezelschap met onder meer Alex Donckerwolcke (voorzitter), Willy van Hille, Jan Lancsweert, Norbert de Witte en Frans Mattheessens. Ondanks het gebrek aan mensen, tijd en geld slaagde de partij erin om in de Vlaamse arrondissementen (met uitzondering van Hasselt, Ieper en Turnhout) minstens voor de Kamer op te komen met op de lijsten één of enkele kandidaten. In Brussel onthield men zich ten voordele van de lijst van Edmond van Dieren en in Kortrijk ten voordele van de lijst van de dissidente katholiek Jules Coussens. Met uitzondering van de punten over de repressie verschilde het verkiezingsprogramma weinig met dat van de CVP. Een Vlaams eisenprogramma was er niet; men mikte enkel en alleen op het repressiepubliek, gelijk van welke strekking. De verkiezingsuitslag betekende een koude douche: de Vlaamse Concentratie haalde samen met Coussens en Van Dieren 103.789 stemmen, er was nergens een verkozene. Daarmee stierf de Vlaamse Concentratie een wiegendood. Vele initiatiefnemers haakten af en de partij zou er nooit meer in slagen enige dynamiek te ontwikkelen. Voornamelijk in Antwerpen bleef rond voorzitter Donckerwolcke een harde kern over.

Tijdens de Koningskwestie kwam de Vlaamse Concentratie terecht in het ultraleopoldistische kamp. Met het oog op de parlamentsverkiezingen van 4 juni 1950 trachtte men vergeefs te onderhandelen met de CVP over samenwerking, maar uiteindelijk had men geen andere keuze dan zich te onthouden. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1952 toonde de Vlaamse Concentratie haar totale onmacht. De partij kon maar op enkele plaatsen lijsten indienen en haalde enkel een verkozene in Borgerhout en Antwerpen (met name Herman Wagemans en F. van de Vijver). Ook programma-tisch bleef de verdere ontwikkeling erg beperkt. De partij vaardigde nog enkele teksten uit waarin allerlei ideeën werden samengevoegd die gangbaar waren in het Vlaams-nationalisme tijdens het interbellum. Zo pleitte men onder meer voor provinciaal federalisme, een Heel-Nederlandse staat en een organische samenlevingsopbouw wars van kapitalisme of marxisme.

Als periodiek rekende de Vlaamse Concentratie aanvankelijk op de steun van het weekblad *Opstan-*

Militanten van de Vlaamse Concentratie, dikwijls leden van de VMO, deden vaak colportages op zondag, meestal in de buurt van een kerk na de zondagsmis. De Vlaamse Concentratie stierf na de verkiezingen van 1949 organisatorisch feitelijk een wiegendood. Het overblijvende groepje, rond voorzitter Alex Donckerwolcke, werd bij de verkiezingen van 1954 opgeslorpt door de Christelijke Vlaamse Volksunie. (ADV N)

ding van Bouchery. Dit blad nam wel officiële mededelingen van de partij op, maar beklemtoonde zijn onafhankelijkheid en stelde zich soms bijzonder kritisch op tegenover de Vlaamse Concentratie. Vanaf november 1951 startte de partij dan ook met een maandelijks mededelingenblad dat vanaf 7 februari 1953 vervangen werd door een eigen weekblad *Vlaanderen*.

Bij de parlementsverkiezingen van 1954 werd de Vlaamse Concentratie opgenomen in het kartel **Christelijke Vlaamse Volksunie** (cvv). Toen bleek dat het programma van de cvv betreffende de repressie zwak uitviel en dat de eerste plaats op de Antwerpse Kamerlijst niet zou gaan naar Donckerwolcke, daalde het enthousiasme bij de leiding van de Vlaamse Concentratie. De partij stond echter te zwak om nog terug te krabbelen. Na de verkiezingsnederlaag van de cvv wilde de Vlaamse Concentratie nog verder gaan, maar de facto hield de partij op te bestaan. Eind november 1954 riep de partijleiding op om zich samen met de restanten van de **Vlaamse Volksbeweging** te verenigen in een tweede editie van die vereniging. Dit gebeurde evenwel met weinig of geen succes.

LITERATUUR: F. Wittock, *De Vlaamse Concentratie 1949-1954*, RUG, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1989; – B. de Wever, *Herrijzenis van de Vlaams-nationale partijpolitiek (1949-1965). Het arrondissement Antwerpen*, KUL, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1995.

ILLUSTRATIE(S), zie: Antwerpen-stad.

BART DE WEVER